

Let op bij import van fokschapen!

De import van schapen gaat gepaard met een risico op insleep van ziekten. Om dit risico zo klein mogelijk te houden, kunt u een aantal maatregelen nemen. Deze maatregelen lijken in eerste instantie niet altijd makkelijk in te passen in de bedrijfsvoering, maar zijn nooit onoverkomelijk. Wij willen u graag helpen om problemen te voorkomen. Dat is in de meeste gevallen een stuk eenvoudiger dan achteraf oplossen. De eisen voor zwoegerziekte en scrapie zijn in verband met het behoud van het GD vrij-certificaat. Voor andere ziekten kunt u deze informatie beschouwen als een advies om u te helpen deze ziekten buiten de deur te houden. Breng indien mogelijk altijd vooraf een bezoek aan het bedrijf in het buitenland om de situatie ter plekke zelf te beoordelen.

I. Zwoegerziekte

Import op GD zwoegerziekte-vrij gecertificeerde bedrijven.

Zwoegerziekte veroorzaakt meer schade dan veel mensen denken en daarom stelt de GD hoge eisen aan het certificaat. In het kader van de certificering van schapen voor zwoegerziekte voert de GD na signalering van aanvoer bij de dieren die afkomstig zijn uit het buitenland een individuele controle uit.

1. Voert u een dier aan uit zogenaamde derde landen dan krijgt uw bedrijf de status observatie. Na een jaar met gunstige uitslagen bij de GD kan uw bedrijf de status terugkrijgen. Wanneer u geldige certificeringsdocumenten aan de GD kunt overleggen van het bedrijf van oorsprong, dan kan de GD soms anders beslissen. Uitgangspunt van de GD daarbij is beperking van uw risico en daarmee beperking van het risico van schapenhouders die dieren bij u kopen.

2. Voert u een dier in afkomstig uit een EU-lidstaat (intraverkeer) dan gelden de regels van richtlijn 91/68. Wij vragen u in dat geval het volgende te overleggen:

- de importdocumenten op basis van richtlijn 91/68:

- gaat het om een dier dat is geïmporteerd als slachtdier of als mestdier, dan verliest uw bedrijf de vrij-status en na een jaar met gunstige onderzoeken kan uw bedrijf de vrij-status terugkrijgen;
- gaat het om een dier dat is geïmporteerd als fokdier en wordt voldaan aan onder B genoemde voorwaarden, dan kan uw bedrijf de vrij-status behouden of u krijgt de mogelijkheid om het geïmporteerde dier in quarantaine te plaatsen.

Op basis van bovenstaande informatie beslist de GD of aanvullend onderzoek of een aanpassing van de status nodig is:

- A. in principe verliest uw bedrijf bij toevoegen van fokdieren afkomstig uit een EU-lidstaat (intraverkeer) de status en na een jaar met gunstige onderzoeken kan uw bedrijf de status terugkrijgen, tenzij de geïmporteerde fokdieren in quarantaine gaan bij voorkeur op een ander, maar in onderling overleg mogelijk ook op uw eigen UBN;
- B. u kunt de geïmporteerde fokdieren toevoegen met behoud van status en zonder nader onderzoek als u kunt aantonen dat aan onderstaande voorwaarden is voldaan:

- a. u kunt voor de geïmporteerde fokdieren afkomstig uit een EU-lidstaat het volgende overleggen: het vrij certificaat van het bedrijf van herkomst;
- b. minimaal 1x per 2 jaar vindt er bloedonderzoek plaats op het gecertificeerde buitenlands bedrijf i.v.m. behoud van de vrij-status;
- c. het certificeringstraject is geborgd door een onafhankelijke instelling;
- d. er zijn geen andere zaken bekend waardoor overname van de vrij-status het belang van u of potentiële kopers zou kunnen schaden.

- C. Indien niet volledig aan onder B genoemde voorwaarden kan worden voldaan, dan kunt u in het gunstigste geval volstaan met onderzoek van dit geïmporteerde dier een halfjaar na import met behoud van status, onder voorwaarde dat dit dier gedurende dit halfjaar in quarantaine verblijft, bij voorkeur op een ander, maar in onderling overleg mogelijk ook op uw eigen UBN. Bent u niet in de gelegenheid om het geïmporteerde dier in quarantaine te plaatsen, dan krijgt uw bedrijf de status observatie. Na onderzoek van het geïmporteerde dier met gunstig resultaat kan uw bedrijf de vrije status terug krijgen.

N.B. Indien het geïmporteerde dier is toegevoegd aan uw koppel en het verlaat uw UBN voordat het onderzoek na aanvoer is uitgevoerd, dan volgt een koppelonderzoek (d.w.z. ad random steekproef volgens de tabel van het bewakingsonderzoek) een jaar na afvoer van het geïmporteerde dier. Als de uitslag van dat onderzoek gunstig verloopt dan krijgt uw bedrijf de vrij-status terug.

Quarantaine in verband met het toevoegen van dieren aan een GD-vrij gecertificeerd koppel

Geïmporteerde dieren die niet direct toegevoegd kunnen worden aan uw eigen vrije koppel, kunt u in quarantaine houden voor een bepaalde periode. Uw bedrijf behoudt hiermee zijn vrij-status. De quarantaine kan plaatsvinden op uw eigen bedrijf of op een ander UBN, waar geen schapen/geiten worden gehouden. Om de eventuele besmettingskans te minimaliseren geldt het volgende:

1. Zou u tijdig, dat wil zeggen voor aanvoer, met de GD een afspraak over quarantaine willen maken.
2. De geïmporteerde dieren mogen niet in dezelfde ruimte gehuisvest zijn als andere schapen/geiten.
3. De geïmporteerde dieren mogen niet in dezelfde weide lopen als andere schapen/geiten; is dit wel het geval dan krijgen die andere schapen/geiten ook een aparte status.
4. De afstand in de weide tot andere schapen/geiten in een andere weide is minimaal 3 meter.
5. U gebruikt andere kleding en schoeisel dan bij uw eigen vrije schapen.
6. Wij gaan ervan uit dat u de eventuele aanwijzingen van de GD opvolgt en gaat ermee akkoord dat de GD dit eventueel ook kan controleren.
7. In de quarantaineperiode vinden de door de GD voorgeschreven onderzoeken plaats. Zijn de uitslagen gunstig dan, kunt u de geïmporteerde dieren toevoegen aan uw eigen koppel.

II. Scrapie

Scrapie genotyperingen die in het buitenland zijn uitgevoerd, worden in Nederland alleen geaccepteerd wanneer het onderzoek heeft plaatsgevonden in het kader van een scrapiebestrijdingsprogramma. In de praktijk komt het erop neer dat alleen de scrapie-resistent status (ARR/ARR) wordt geaccepteerd van dieren die zijn onderzocht in het kader van het National Scrapie Plan (NSP). Als bij aankomst in Nederland blijkt dat er bij de dieren documenten aanwezig zijn waaruit blijkt dat ze onderzocht in het kader van het NSP programma, dan hoeven de dieren niet opnieuw onderzocht te worden en wordt het genotype overgenomen van de importpapieren. In ieder geval moet duidelijk vermeld zijn dat de monsternamen is uitgevoerd door een dierenarts. Is dit niet het geval, dan zullen de dieren opnieuw onderzocht moeten worden door de GD. Volg hiervoor de gebruikelijke route: vraag bij de GD sticker(s) aan voor onderzoek, de dierenarts kan vervolgens bloed afnemen en de monster(s) opsturen naar de GD. Het genotype van dit onderzoek wordt vervolgens opgenomen de administratie van de GD.

III. Caseous lymfadenitis (CL)

CL, ook wel bultenziekte genoemd, is een zoönose die nagenoeg niet bij schapen in Nederland voorkwam. Door import uit het Verenigd Koninkrijk is CL recent binnengekomen in de Nederlandse schapenhouderij. CL wordt veroorzaakt door een bacterie die erg resistent is en goed kan overleven in de omgeving. De bacterie komt via beschadigingen van huid of slijmvlies het dier binnen en nestelt zich in de lymfeklieren. Daar ontstaan bultvormige ontstekingen, zogenaamde abcessen, die spontaan kunnen openbreken waardoor de bacteriën zich weer in de omgeving kunnen verspreiden. Bij het schaap komt aantasting van de inwendige lymfeklieren vaker voor dan die van de uitwendige. Dit betekent dat aan de buitenkant van het dier vaak niet te zien is dat het geïnfecteerd is. Het is moeilijk om van CL af te komen als het eenmaal is binnengehaald op een bedrijf. Wij raden u aan om dieren bij import op CL te laten onderzoeken.

IV. Jaagsiekte

Jaagsiekte is een chronische, progressief verlopende longaandoening bij schaap en geit die met vermagering gepaard gaat. Andere namen voor deze aandoening zijn longadenomatose, sheep pulmonary adenomatosis (SPA) en ovine pulmonary adenocarcinoma (OPA). Deze aandoening is in 1978 in ons land vastgesteld bij uit het Verenigd Koninkrijk geïmporteerde schapen. Daarna is de ziekte in ons land niet meer vastgesteld. Jaagsiekte wordt veroorzaakt door een virus. De incubatietijd is in de regel zo lang dat verschijnselen in de regel niet optreden voor de leeftijd van 2 jaar. Een enkel keer worden de longafwijkingen gezien bij lammeren van ongeveer een half jaar oud. De verschijnselen bestaan uit:

- Achterblijven in het koppel
- Toegenomen ademfrequentie
- Hoesten
- Vermageren
- Zodanige toegenomen vochtafscheiding in de longen dat, bij achter hooggehouden dieren, het schuimige vocht uit de neus loopt

De ziekteduur varieert van enkele weken tot een half jaar. De infectie leidt tot de vorming van klierachtig tumorweefsel in de longen. Uitzaaïngen, ook naar de longlymfeklieren, zijn mogelijk. In een later stadium treedt woekering van bindweefsel op door de hele longen. In de luchtwegen komt een witte, schuimige vloeistof voor.

De diagnose kan door middel van sectie worden vastgesteld. Het uit de neus lopen van vocht bij achter hooggehouden dieren is een heel duidelijke aanwijzing. Bloedonderzoek is (nog) niet mogelijk. Ook een behandeling is niet mogelijk. De beste preventie is voorzichtig te zijn bij importen. In een aantal ons omringende landen komt jaagsiekte voor. Bij import van schapen uit die landen is het verstandig om het koppel waaruit het te importeren dier(en) komt(-en) te beoordelen op de aanwezigheid van jaagsiekte.

V. Algemene adviezen:

- Neem contact op met de GD voordat u besluit om dieren te importeren.
- Check van tevoren de zwoegerziekte-vrij status van het bedrijf en of deze aansluit bij de GD zwoegerziekte-vrij status; laat bij twijfel bloedonderzoek uitvoeren in het land van herkomst.
- Laat bloedonderzoek uitvoeren op CL voordat de dieren worden geïmporteerd.
- Inspecteer het koppel op verschijnselen van jaagsiekte en andere aandoeningen zoals rotkreupel, schurft en ecthyma.
- Controleer accreditatiepapieren en exportpapieren.
- Voorkom tijdens transport contact met andere niet vrije dieren.
- Plaats na aankomst op bedrijf in Nederland dieren in quarantaine (minimaal ½ jaar).
- Ontworm en behandel de dieren na aankomst tegen ectoparasieten en rotkreupel.
- Meld de dieren aan bij de GD.
- Overleg met de GD welk onderzoek wanneer in de quarantaine moet plaatsvinden, bijvoorbeeld zwoegerziekte, CL en eventueel scrapie.

Verder is in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk tuberculose een zich uitbreidend probleem. Importeer geen dieren van bedrijven waar recent nog een infectie bij runderen is vastgesteld.

Er zijn nog meer aandoeningen die we liever niet in Nederland binnenhalen bijvoorbeeld louping-ill, een door teken overgebrachte virus infectie van het centrale zenuwstelsel van vooral lammeren en eenjarige schapen in voor- en najaar. Ook mensen zijn gevoelig voor een infectie met het louping ill virus.